

POSLOVI *INGRE* U MAĐARSKOJ

Dr. sc. **Danijel Režek**, dipl. ing. građ., predsjednik Nadzornog odbora *Ingre*

Susjedna Mađarska tek je koncem osamdesetih i početkom devedesetih godina prošlog stoljeća postala zemlja partner u kojoj je *Ingra* realizirala ne-

su i odgovarajuće zahtjeve. Početak realizacije ugovora pozdravilo je kazališno osoblje, a također i vrlo kvalitetan glumački ansambl.

na obnova i adaptacija Hrvatskoga narodnog kazališta u baroknom Varaždinu te temeljito i kvalitetno obavljene radovi na samoj građevini ali i u obnovi interijera i scenske tehnike i tehnologije. Dobrosusjedski odnosi kazališnih radnika Varaždina i Kapošvara te međusobna kazališna gostovanja bili su dovoljan razlog što su grad Kapošvar i kulturna javnost ustrajali na tome da se posao povjeri Hrvatskoj i njezinim provjerenim graditeljima iz Varaždina. *Ingra* je bila nositelj projekta, a glavni izvođač GIK Zagorje iz Varaždina. Uspostavljena je vrlo dobra suradnja na svim razinama. Ipak da bi se obavio taj složen i u detaljima vrlo osjetljiv posao, a s opremom i vrlo skup, najveći su problem bila financijska sredstva. Umješnošću financijsko-ekonomskih stručnjaka *Ingre*, u model financiranja ubačeni su *barter-robni* poslovi. To je iziskivalo mnogo napora da se za tada još vrlo skromnu ponudu mađarskih roba pronađu kupci u našoj zemlji. U pomoć je priskočila u Budimpešti vrlo utjecajna *Astra* iz Zagreba. Uporno i za-

Obnovljeno kazalište u Kapošvaru

koliko projekata, iako nam je kao susjed i prijateljska zemlja bila godinama značajan gospodarski partner, ali ne i u području investicijske izgradnje. Za razliku od tadašnje Čehoslovačke, gdje je već sedamdesetih godina *Ingra* sudjelovala u izgradnji i montaži petrokemijskih postrojenja, gradnji administrativnog kompleksa *Centrotex*, hotela i drugih manjih projekata, prvi je iskorak u Mađarskoj bio povezan s isporukom i montažom postrojenja za trafostanice u 1987. Međutim, potom je prva veća i zahtjevna građevina ugovorena za Ministarstvo kulture. Projekt je obuhvaćao obnovu i rekonstrukciju kazališta *Csiky Gergely Színház* u Kapošvaru. Iako spomenik kulturne i graditeljske baštine, zgrada je bila u vrlo lošem stanju i bilo je krajnje vrijeme za njezinu obnovu. Zanimanje konzervatora i zaštitara za projekt bilo je veliko, a postavljali

Mađarskog investitora je posebno zainteresirala, a i utjecala na njegovo opredjeljenje, kao uzoran primjer opsež-

Obnovljeno kazalište u Szolnoku

jednički, korak po korak, svladavane su brojne teškoće, a posebno je mukotrpno zatvarana financijska konstrukcija.

nici. Izvedena je dugo pripremana drama o tragičnim događajima u Mađarskoj 1956. Tu je dramu pod nazivom

Predsjednik Tuđman u društvu mađarskog predsjednika Göncza dolazi na otvaranje kazališta u Szolnoku

U to su vrijeme u Mađarskoj mnoge građevine povijesne i kulturne baštine čekale svoju obnovu. U programu Ministarstva posebno je isticana potreba zaštite i hitne obnove kazališta u Budimpešti, stoga je bila potrebna potvrda, test i izvodljivost postavljenog modela financiranja. Mađarsko-hrvatske stručne skupine vrlo su se brzo uhodale i međusobno uskladile te se s napredovanjem poslova sve više stjecalo povjerenje u uspjeh. Radovi su u Kapošvaru završeni početkom 1988.

Svečanost otvorenja bila je veličanstvena. Skupila se politička i gospodarska elita, na čelu s ministrom kulture i visokim dužnosnicima, zajedno s najpoznatijim kulturnim imenima Mađarske. Bili su nazočni i *Ingrini* predstav

Piščina krvoprolića napisao mađarski pisac István Örkény (rođen 1921.) potresen ondašnjim krvavim zbivanjima. Bila je izvedena 1979. uz podijeljene kritike, koje su nesumnjivo bile pod utjecajem dnevne politike. Tek su krajem osamdesetih godina sazreli uvjeti za prikazivanje te potresne kronologije. Investitor i građani Kapošvara, ponosni na svoje obnovljeno kazalište, s velikim su poštovanjem zahvaljivali graditeljima i svim sudionicima zaista vrijednog pothvata. Podijeljena su priznanja i odlikovanja. Priznanja i odličja uručena su i *Ingrinim* graditeljima te nekim odgovornim rukovoditeljima.

Godine 1991. *Ingra* je zajedno sa *Zagorjem* uz mnogo manje neizvjesnosti

i teškoća dovršila obnovu kazališta *Szigligeti* u Szolnoku. Zahtjevna građevina, ponos kulturne baštine istočnoga dijela Mađarske, bila je na temelju stečena iskustva i s uhodanim graditeljima završena u primjerenom roku. Valja istaknuti da su se radovi obavljali u vrlo složenom povijesnom razdoblju i za Mađarsku, a posebno za Hrvatsku.

U to je vrijeme već bio srušen Berlinski zid, a tijekom izvođenja radova na kazalištu u Szolnoku ruska je vojska napuštala i praznila vojarnu u Mađarskoj. Svoje su dojučerašnje okupatore Mađari ispraćali glazbom i uopće nisu marili što je ta vojska na odlasku sve demolirala, a sve ono što se moglo odnijeti trpala u transportna vozila za Rusiju. Hrvatskoj je tada prijetila agresija. Na otvorenje kazališta *Szigligeti* mađarski je predsjednik Antal Göncz pozvao prvoga predsjednika Republike Hrvatske dr. Franju Tuđmana, kojemu je ujedno to bio i prvi državnički posjet. Radosno je saslušao govor domaćina koji nije štedio riječi pohvale hrvatskoj građevinskoj operativi i *Ingri*.

Tijekom devedesetih je građena, a 1992. dovršena, robna kuća u samom središtu gradske jezgre Pečuha. Bilo je to također velebno zdanje izgrađeno kvalitetno i u predviđenom roku i služilo je kao ozbiljna referencija te osnovica i podloga za nove ponude i projekte. No to su krizne godine u Hrvatskoj – rat i ratna razaranja su u tijeku. U Mađarskoj je započeo proces tranzicije i privatizacije u kojemu su se tek rijetki snalazili. Nekoliko pripremljenih i gotovo ugovorenih projekata otišlo je u zaborav. Za mogući povratak bit će potrebni dvostruko veći napori.